

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

ARICILIK YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; arıcılıkta yetiştiricilik, araştırma, gen kaynaklarının tespiti, muhafazası, ıslahı, suni tohumlama, yeni hatların oluşturulması, damızlık materyalin ithalat ve ihracatı, ticari maksatla ana arı yetiştiriciliği temel esaslarının belirlenmesi, yaygınlaştırılması ve arı sağlığının korunmasına yönelik tedbirlerin alınmasıdır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; arıcılıkla ilgili her türlü üretim, ıslah, damızlık materyali elde etme, sabit ve gezginci arıcılık konusundaki esasların belirlenmesi, arı sağlığı ve nakline ilişkin gerekli tedbirlerin alınması, alet, makine ve malzemelerin standardizasyonu, eğitim, projelendirme, ballı bitkiler tarımının geliştirilmesi, ana arı yetiştiriciliği, bal arılarında suni tohumlama konularını kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Ana arı üreticisi: Ana Arı Yetiştiricisi Sertifikası sahibi olup, damızlık ana arılardan ana arı üretilen kişi veya tüzel kişileri,
- b) Ana arı üretimi: Aşılama tekniği kullanılarak, damızlık olarak seçilmiş farklı kolonilerden ana ve erkek arı yetiştirilip çoğaltılması,
- c) Arıcı: Arıcılık işlerini meslek edinen ve geçimlerini kısmen veya tamamen bu yoldan kazananları,
- ç) Arıcılık: Arıyı canlı materyal olarak kullanarak, arı ve arı ürünleri üzerinde fiilen yapılan çalışmaları,
- d) Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS): Etiketlenmiş kovanlara ait bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı, izlendiği, raporlandığı Bakanlık kayıt sistemini,
- e) Arıcı kimlik kartı: Merkez birlikleri tarafından üyelerine verilen arıcının bilgilerini içeren belgeyi,
- f) Arı Konaklama Belgesi (AKB): Arıcının kayıtlı olduğu il/ilçe dışında konaklamak için aldığı belgeyi,
- g) Arılık: Arılı kovan ve ekipmanların bulunduğu açık ya da kapalı tesis ve alanları,

ğ) Arı ürünleri: Arıcılık çalışmaları sonunda üretilen bal, polen, balmumu, propolis, arı sütü, arı zehiri,

h) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

ı) Birlik: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu çerçevesinde faaliyet gösteren arıcı örgütlerini,

i) Gezginci arıcı: Bitkilerdeki farklı çiçeklenme döneminden üst düzeyde faydalanmak ve kış koşullarından arılarını korumak amacıyla kolonilerinin yerini değiştiren arıcıyı,

j) İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı il müdürlüğünü,

k) İlçe müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ilçe müdürlüğünü,

l) İşletme tanımlama numarası: İl/ilçe müdürlüğü tarafından Türkvat kayıt sisteminde tanımlanan her bir işletme için verilen numarayı,

m) İzole bölge: Bakanlıkça belirlenen ve yarıçapı en az 15 km olan yalnızca saf ırk, ekotip veya üretilecekhibritin baba hattını oluşturan kolonilerin bulunduğu yabancı kolonilerden arındırılmış ve dışarıdan arı girişine kapalı çiftleştirme bölgesi alanı,

n) Koloni: Yumurtlayan ana arısı bulunan ve üretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü 3-4 açık ve kapalı yavrulu olmak üzere 6-8 ve üzeri çerçevesi arı ailesini,

o) Konaklama kapasitesi: Bir bölgede flora ve ekolojik şartlar dikkate alınarak, mevcut kolonilerin verimini düşürmeden, birim alanda bulundurulabilecek arılı kovan miktarını,

ö) Kovan: Taşınabilir arı ailesi barınağını,

p) Polinasyon: Çiçekli bitkilerde döllemenin bal arıları tarafından gerçekleştirilmesini,

r) Sabit arıcı: Kolonilerini tüm yıl boyunca Türkvat Kayıt Sisteminde İşletme Tanımlama Numarası ile kayıtlı olduğu yerde bulunduran arıcıyı,

s) Suni tohumlama: Çiftleşme olgunluğuna gelmiş arının spermi alınarak alet yardımıyla çiftleşme olgunluğuna gelmiş ana arının döl yoluna verilmesini,

ş) Temel petek: Saf balmumundan sterilize edilerek, tekniğine göre imal edilen standart ölçülerdeki balmumu levhaları,

t) TSE: Türk Standartları Enstitüsünü,

u) Türkvat kayıt sistemi: Bakanlık Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından, Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği çerçevesinde oluşturulan işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına alındığı veri tabanını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Gezginci Arıcılık

Gezginci arıcılık

MADDE 5 – (1) Gezginci arıcı hareketleri, aşağıdaki hususlar çerçevesinde yürütülür.

a) Gezginci arıcıların yerleştirilmelerinde, il/ilçe müdürlükleri yetkilidir.

b) İl ve ilçe müdürlükleri; gezginci arıcıların konaklayacakları yerleri ve kapasiteleri; il/ilçe müdürlüğünde görevli arıcılık konusunda deneyimli iki teknik personel ve birlik/birliklerin temsilcilerinden oluşan en az üç kişilik bir komisyonla, bitki florası, topografik ve ekolojik yapısı, yerleşim birimleri varsa sabit arıcılara ait koloni varlığını da dikkate alarak belirler ve bunlar harita üzerinde işaretlenir. Orman bölgelerinin kapasiteleri belirlenirken Orman ve Su İşleri Bakanlığının temsilcisi de komisyonda yer alır. Bölge koloni kapasitesi, flora varlığında kayda değer değişiklik olması (iklimsel veya yeni yerlerin açılması) durumunda güncellenir.

c) Bölgeler için koloni kapasitesi belirlenirken nektar ve polen veren tüm bitki varlığı göz önünde bulundurulur.

ç) Aralıklar, arı kışlatma bölgelerinde flora kapasitesine bakılmadan en az 150 metre aralıkla yerleştirilir. Ancak narenciye alanlarında kışlatma yerleşimi yapılırken aralıklar arası mesafe bölgenin flora kapasitesine göre ve en az 300 metre olacak şekilde düzenlenir. Araziye özel durumlarda uzaklığı belirlemeye il/ilçe müdürlüğü yetkilidir.

d) Belirlenmiş bölgede konaklayacak gezginci arıcı, konaklayacağı yer gerçek kişiye ait ise şahısla, köy arazisi ise köy muhtarlığıyla, diğer tüzel kişiliklere ait arazi ise yetkililerle, Devlet ormanlarında konaklayacak arıcılar da Orman ve Su İşleri Bakanlığının ilgili birimleri ile anlaşma yaptıktan sonra EK-1’de yer alan Arı Konaklama Belgesi (AKB)’nin 1 inci Bölümü imzalanır.

e) Konaklama yerini belirleyen ve yerleşme müsaadesi isteyen arıcı AKB ile konaklayacağı ilin il/ilçe müdürlüğüne başvurur. Arıcı tarafından belirlenen konaklama yeri il/ilçe müdürlüğünce de uygun bulunursa AKB’nin 2nci Bölümü onaylanır. Arıcı, AKB’yi ibra ederek çıkış yapacağı ilin, il/ilçe müdürlüğünden Hayvan Sevklerine Mahsus Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporu alır ve bu belgelere istinaden arılarını sevk eder. Rapordaki sevk adresi ile AKB’dekikonaklayacağı adres aynı olmalıdır. AKB olmayan arıcıya veteriner sağlık raporu düzenlenmez. Gezgincilik yapan, kayıtlı olduğu adrese ve/veya kendi arazisine dönen arıcıdan da arı hareketlerinin kontrolü ve takibi için AKB istenir.

f) Yer gösterilmeden ve belgeleri olmadan yerleşen arıcının arıları, il/ilçe müdürlüğünün talebi ile mülki amirlikçe güvenlik güçleri marifetiyle bulunduğu yerden kaldırılır. İl/ilçe müdürlüğü, işgal edenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 154 üncü maddesine göre işlem yapılmak üzere, Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur. Kaldırma sürecinde meydana gelen zarardan arıcı sorumludur. Nakliye ve işçilik ücreti arıcıdan alınır. Mücbir sebepten dolayı arısını izin aldığı adres dışına indirmek zorunda kalan arıcıya il/ilçe müdürlüğünce mazeretin uygun görülmesi durumunda cezai işlem uygulanmaz, arıcı beş gün içerisinde AKB de izin aldığı adrese sevk edilir.

g) AKB işlemlerini arıcı adına üçüncü şahıslar takip edebilir.

ğ) Arazi sahipleri dışında herhangi bir muhtarlık ile kamu kurum ve kuruluşunca, arıcıdan konaklama ücreti dâhil hiçbir ad altında ücret alınmaz.

h) Konaklanan bölge için belirlenmiş koloni kapasitesi üzerindeki yerleşim taleplerine il/ilçe müdürlüklerince izin verilmez. Ancak konaklama planlamasında il/ilçe müdürlükleri sadece en son gelen arıcıyı mağdur etmeyecek şekilde bölge koloni kapasitesi üzerinde konaklama müsaadesi verir.

ı) Gezginci arıcılık yapan üreticiler, konaklama yapılan yerlerde arıların çevreye zarar vermemesi için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Arı konaklatılan alanlarda otlayan hayvanların arıdan zarar görmemesi için tedbirleri almak hayvan sahiplerinin sorumluluğundadır.

i) Yerleşim işlemleri tamamlanmış arıcılar ve yanında çalışan kişilerin isimleri il/ilçe müdürlükleri tarafından o mahallin güvenlik birimlerine liste halinde bildirilir.

j) Arı gen kaynaklarının tespiti ve yerinde korunması amacıyla izole bölgeleri, bilimsel çalışmalar sonucunda

oluşturulacak komisyon kararı doğrultusunda Bakanlık belirler. Komisyon, Hayvancılık Genel Müdürlüğüne; üniversite, birlik ve ilgili kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılımıyla oluşturulur. İzole bölgelere dışarıdan arı girişleri yasaktır. İl/ilçe müdürlükleri, ilan edilen izole bölgeye yasa dışı girenler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 154 üncü maddesine göre işlem yapılmak üzere Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur.

k) Arlıklar, trafiğin yoğun olduğu bölgelerde yoldan en az 200 metre, stabilize ara yollarda ise en az 30 metre uzaklığa yerleştirilir.

l) Gezgin arıcılık yapan arıcılar, arılarını çevreye rahatsızlık vermeyecek şekilde meskûn mahal dışında bir yere yerleştirir. Sabit arıcılar ise kolonilerini köy ve beldeelerde çevreye rahatsızlık vermeyecek şekilde ve insanların toplu olarak hizmet aldıkları cami, okul, sağlık ocağı, karakol gibi benzeri alanlardan en az 200 metre uzağa yerleştirir. Yerleşimin dağınık olduğu bölgelerde ise bu mesafe en yakın eve en az 50 metre olmalıdır.

m) Meskûn mahal ve mücavir alan sınırları içinde arı konaklatılmasında ortaya çıkan ihtilafların giderilmesinde il/ilçe müdürlükleri yetkilidir.

n) Arılığın yerleşim yerinin komisyon tarafından onaylanması durumlarında, yaşanacak herhangi bir olumsuzluk arıcının sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

o) Devlet ormanlarında konaklayacak arıcıların izin ile ilgili usul ve esasları ile arı konaklama yer tanzimi, arılık içme suyu ve ulaşım yolları Orman ve Su İşleri Bakanlığınca sağlanır.

ö) 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca ilan edilen Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahalarındaki arıcılık faaliyetleri, ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanan Yönetim ve Gelişme Plan Kararları çerçevesinde yapılır.

p) Arıcı, arıcı kimlik kartını, resmî görevliler tarafından talep edilmesi durumunda birliğe kayıtlı olduğunu belgelemek için göstermek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Temel Petek ve Bal Standardı

Temel petek

MADDE 6 – (1) Piyasaya arz edilen temel petekler aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır.

a) Temel petek üretiminde kullanılan balmumu 1 atmosfer basınçta 120 °C de 15 dakika süreyle veya eş bir sterilizasyon işlemine tabi tutulmalıdır.

b) Temel peteğe, balmumunun doğal yapısında bulunmayan, parafin, serezin, iç yağı, reçine, oksalik asit, ağartıcılar gibi yabancı maddeler karıştırılmaz.

c) İl müdürlükleri temel petek üretim işletmelerini en az yılda iki kez standartlara uygunluğu yönünden kontrol eder.

(2) Bakanlıkça düzenleme yapıncaya kadar TSE standartları esas alınır.

Bal standardı

MADDE 7 – (1) Bal üretimi standardı, ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ana Arı Yetiştiriciliği, Eğitimi ve Arılarda Suni Tohumlama

Ana arı yetiştiriciliği ve eğitimi

MADDE 8 – (1) Damızlık ana arı, ana arı yetiştiriciliği ve eğitimi uygulama usul ve esasları Bakanlıkça belirlenir.

(2) Bakanlık, arıcılara yönelik Ana Arı Yetiştiriciliği Sertifikası vermek üzere, ana arı yetiştiriciliği kursları düzenler ve düzenletir; kurs ücretleri dâhil olmak üzere bu kursların düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirler.

Arılarda suni tohumlama

MADDE 9 – (1) Suni tohumlama yapacak gerçek ve tüzel kişilere eğitim sonucunda Bakanlıkça sertifika verilir. Suni tohumlama ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ballı Bitkiler ve Orman Amenajman Planı

Ballı bitkiler

MADDE 10 – (1) Ballı bitkiler tarımını ve polinasyonu geliştirici ve özendirici tedbirler Bakanlıkça alınır.

Orman amenajman planı

MADDE 11 – (1) Arıların istifade edebileceği orman ağaçlarının kesilmesi, Orman ve Su İşleri Bakanlığının yapacağı uygun bir amenajman planı çerçevesinde uygulanır.

(2) Bal üretimi için ayrılacak orman alanların; amenajman planlarının tespiti, faydalanma zamanı, süresi, şartları, faydalanmada öncelik alacak yetiştiricilerle ilgili kriterler ve birim alana konulacak kovan sayıları, Bakanlık İl Müdürlükleri, birlik ve ilgili Orman ve Su İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüğünce tespit edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Zirai Mücadele Tedbirleri

Zirai mücadele tedbirleri

MADDE 12 – (1) İlaçlamada aşağıdaki hususlara uyulur.

a) Mevcut imkânlar ölçüsünde arıların ilaçlama yapılan alanlardan uzak yerlerde bulunmasına özen gösterilir.

b) Zirai mücadele yapılacak yerlerdeki ve çevresindeki arıcılara, mücadele yapacak kuruluş ve şahıslar tarafından yedi gün önceden, ilaçlama programına alınan bölgenin genişliği, kullanılacak ilacın cinsi, atılma zamanı, etki süresi ile bal arılarına olan etkisi duyurulur.

c) Arıcılar, il/ilçe müdürlüklerinden, buldukları yöredeki mücadele programları hakkında bilgi alır.

ç) Bitki koruma ürünleri, kullanıma arz edilen hâliyle ve etiketinde belirtilen tavsiyelere göre uygulanır. Buna aykırı uygulamalarda sorumluluk uygulayana ve uygulanmasına izin verene aittir.

d) Kullanılan bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajları kullanıcıları tarafından uygun şekilde imha edilmek

zorundadır.

- e) Ziraî mücadelede bal arılarını korumak için öncelikle sıvı ilaç kullanılır.
- f) İlaçlamalar sırasında arıların su içtiği kaynaklara ilaç bulaştırılmaz.
- g) İlaçlamalar akşam üzeri veya sabah erken saatlerde, arıların uçuş yapmadıkları zamanlarda uygulanır.

(2) Bitki koruma ürünlerini etiket bilgilerine uygun şekilde kullanmayanlar ve bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajlarını Bakanlıkça belirlenen esaslara göre imha etmeyenler hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39 uncu maddesine göre işlem yapılır.

(3) Bakanlıkça; arıcı, ziraî mücadele yapacak olan yetiştirici ve ilaç tatbik eden elemanlara arıların ilaçlardan etkilenmemesi ve doğabilecek zararların önlenmesi için düzenli olarak eğitim çalışmaları yapılır veya yaptırılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Tomruk Tahsisi, İthalat ve İhracat İzni

Tomruk tahsisi

MADDE 13 – (1) Kovan imal edecek özel ve tüzel kişi ve kuruluşlara kereste tahsisi, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yapılır.

İthalat ve ihracat izni

MADDE 14 – (1) Damızlık arı ve damızlık arı materyalleri ile arı hastalık ve zararlılarında kullanılacak veteriner müstahzarların imal, ithal ve ihracı, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun uygulanmasını sağlamak üzere çıkarılan yönetmelikler ile Ekonomi Bakanlığınca yayımlanan ithalat ve ihracat ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Arı Sağlığı, Denetim, Kontrol ve Kayıt

Arı sağlığı

MADDE 15 – (1) Arı hastalık ve zararlıları ile etkin ve yaygın mücadele için merkez birlikleri, il birlikleri aracılığı ile belirli programlar dâhilinde toplu ilaçlama uygulaması yaptırır.

Denetim

MADDE 16 – (1) Bakanlıkça; gerçek ve tüzel kişilerin ürettikleri damızlık ana arılar ile ana arı yetiştiriciliği ve suni tohumlama konularındaki çalışmaları belirlenmiş ilgili mevzuat çerçevesinde denetlenir.

(2) Yapılan denetleme sonucunda ana arı yetiştiriciliği veya arı suni tohumlaması yapan gerçek veya tüzel kişilerin ya da ürettikleri ana arıların kusurlu veya yetersiz bulunmaları halinde sorumluları birinci defa yazılı olarak ikaz edilir, ihmalin veya kusurun sürdürülmesi halinde çalışma izinleri iptal edilir.

Kontrol

MADDE 17 – (1) İl ve ilçe müdürlükleri, arıcıların ilgili mevzuata uygun olarak bal üretimi yapmaları için gerekli tedbirleri alır, denetimleri yapar. Ayrıca diğer arı ürünlerinin yurt içi denetim ve kontrollerini 5996 sayılı

Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu çerçevesinde yürütür.

(2) Arıcılar, veteriner tıbbi ürünlerinin kullanımında, ilgili mevzuata riayet etmek, kullandıkları veteriner tıbbi ürünleri kayıt altına almak, reçeteleri muhafaza etmek ve denetimlerde Bakanlığa sunmak zorundadır.

(3) İl/ilçe müdürlükleri; üretilen arı, arı ürünleri ve arıcılıkla ilgili her türlü alet, makine, petek, kovan ve arıcılık malzemesini, arıcılık konusunda yetişmiş personel aracılığıyla kontrol ettirmeye ve rapor tanzimine yetkilidir.

Kayıt

MADDE 18 – (1) Bakanlık, arıcılık kayıt sisteminin oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar ile kovan plakasının içeriği ve standartlarını belirler.

(2) Arıcılık Kayıt Sistemi aşağıdaki hususlar çerçevesinde yürütülür.

a) Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS), Bakanlığın sorumluluk ve yetkisinde belirlenen esaslar dahilinde birlikler ile işbirliği halinde yürütülür.

b) Yetkilendirilmiş il/ilçe müdürlük personeli, Türkvat'te kayıtlı arıcılara işletme tanımlama numarası ile sistemde işletme açılması, açılan işletmelere, kovan plakalarının ve verilerinin girilmesi işlemlerinde yetkilidir. Birlik personelinin sisteme veri giriş yetkileri Bakanlıkça belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 19 – (1) 25/5/2003 tarihli ve 25118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Arıcılık Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

EK-1

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
Hayvancılık Genel Müdürlüğü
Arı Konaklama Belgesi (AKB)

1.Bölüm

Arıcı tarafından doldurulacaktır;

Tarih:/...../20..

İşletme Tanımlama Numarası:.....

TC Kimlik No:.....

Adı ve Soyadı:.....

Daimi Adres:.....

Tel: (.....).....

Arılı Kovan Sayısı:

Boş Kovan Sayısı:.....

İşletme Tipi:

Arı Ürünleri Üretimi

Ana Arı Üretimi

Çıkış Yapılacak Adres:.....

Konaklanacak Adres:.....

Konaklama Tarihi (başlama-bitiş):/...../20..... -/...../20.....

Arıcının
Adı Soyadı İmza

Arazi Sahibi /Kurum Yetkilisi
Adı Soyadı İmza

2.Bölüm

Yukarıda miktarı gösterilen ait arılı kovanların, Hayvan Sevklerine Mahsus Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporu ile ilimiz sınırları içerisinde yukarıda belirtilen tarihler arasında ve adreste konaklaması için nakline müsaade edilmiştir. .../...../20..

Arıcının Konaklayacağı
İl/İlçe Müdürlüğü
Adı Soyadı imza